

DZIENNIK POZNAŃSKI

Doniesienia
Obwieszczenia
opłacają się
po 1 arg. 3 fen. od wiersza.
Pojedyncze egzempl.
sprzedają się po 1 arg. 6 fen.
w Expedycji
przy Placu Wilhelma. nr. 8.
Listy
do Redakcji i do Expedycji
winny być
frankowane.

Poznań, 18 marca. Są niektóre odcienie języka niemieckiego, których nigdy Polak nie zrozumie i nie pojmie. Do nich np. należy teraz często używany w dziennikach niemieckich wyraz „gesinnungstüchtig“. Nasz słownik Lindego, wzmiankuje wielkim in quarto na 4724 stronnicach zbitego w dwóch kolumnach, dwa razy obszerniejszy od słownika dykcjonarza akademii francuskiej, nie posiada wyrazu wzmiankowanego epitetowi specyficznie niemieckiemu. Nadają go w tej chwili, szczególnie głowaczom ruchu niemieckiego w księstwach Zaelbiańskich, i żądają by tylko tacy do których on się da zastosować, obsadzano wszystkie już nietylko w Holzacyi, ale i w Szlezwicku, wypędzili z posiad wszystkich Duńczyków. Przypatrzmy się jezuicie z tych którzy teraz najgłośniej przeciwko duńskiej ty się odzywają.

Biskup holzacki (rozumie się protestancki) p. W. H. Koopman, dnia 13 stycznia br. po okupacji Holzacyi przez wojska niemieckie ogłosił „adres do niemieckiego duchowieństwa i krajów niemieckich“ w którym tak się odzywa:

„Jeszcze duńskich pretensyi do Holzacyi nie uprzątniono, w tej chwili pod rządem ustanowionym przez Związek niemiecki dobrze się mamy i możemy wolno odetchnąć; jeszcze nam dyplomacya owym protokołem londyńskim, urągającym poczuciu prawności i wierności naszego państwa; jeszcze Szlezwick jęczy pod twardej i srogim uciskiem duńskiego panowania; jeszcze trwa tam burzenie i szkoly; jeszcze tam one barbarzyńskie prawa wykonują, które chrześcianinowi niemieckiemu zabraniają przy swym ojczystym modlić się do swojego Boga, wyznawać swoje wiary, i kazać uczyć swoje dzieci. Ale Szlezwick ma prawo do samo do odłączenia go od Danii, jama Holzacya.“

Sześć tygodni przed tym adresem, zatem jeszcze przed okupacją Holzacyi przez armię związkową, tenże sam biskup Koopman dnia 24 listopada r. 1863 w „Podaniu do duńskiego ministerstwa“ tak się wyrażał:

„Otóż pomięż pastorami których znać, ani jeden mi nie trafił, któryby nie pragnął najgoręcej aby JKMość Chrystyan IX był także w Holzacyi prawowitym następcą króla i wzywałby wysocę zbawionej JKMc, króla Fryderyka VII. przeważną częścią ich w taki sposób pojmuje przepisaną przysięgę, jakoby przysięgający mieli ją stwierdzić iż ta kwestya prawnie jest rozstrzygnięta. Aby dotychczasowa całość państwa się zachowała, tego wedle najmniejszego przekonania mojego życzę sobie przeważnie całym księstwem holzackim, mianowicie pomiędzy duchowieństwem. Wszelką myśl odłączenia państwa duńskiego nie tylko większa część Holzacyi, ale szczególnie najszlachetniejsi synowie Holzacyi sobie obrzydili.“

Szanowny biskup dodaje nadto dosłownie w podaniu z 24 listopada:

„Wysokie ministerstwo! Nie piszę tego z polecenia człowieka, ale jedynie w Imię Boże. W mojej własnej głębokiej trosce powstała myśl, co mi się objawiła jako obowiązek natchniona.“

Po wkroczeniu zaś wojsk niemieckich, w odezwie wspólnie do niemieckiego duchowieństwa pisze:

„Więc ufamy, że za nas modlić się będziecie i modłom się poręczamy najusilniej. Wspomnijcie o nas przed całą zarliwością a błaganiem, byśmy za łaską Bożą z pomocą Ducha świętego z wdzięcznością i zyczeniem odłączyli się od Danii teraz idzie razem z prawem samem i odpowiedzialnością dla księcia prawowitego, niechaj wiedzie naszę do zwycięstwa i błogosławi ją.“

Szanowny biskup za „księcia prawowitego“ wodezwie do niemieckiego duchowieństwa rozumiał księcia Augustenburga. Tymczasem spadły akcje tego pretendenta, wtedy podtrzymywane nadzieje licznych turnerów i stowarzyszeń strzeleckich. Ale i turnery i strzelcy w domu zostali, a wojska pruskie i austriackie przekroczyły Ejdorę, zajęły Szlezwick i Jutlandyę, pospowały się proklamacye, plany tysiączne nieurządzone o przyszłym losie państwa Zaelbiańskich, z których to jedynie najwięcej zdaje się prawdopodobnym, że pretensye augustenburgskie poszły w zapomnienie. Jakże dzisiaj jest przekonanie polityczne szanownego państwa, niewiemy, ani też po próbkach powyższych nie jest ciekawym, iżby się wiele przyczyniło do wyjaśnienia pytań o siebie niektórzy ludzie wyobrażają pod epitetem „gesinnungstüchtig“.

Wydzie trzeci i piąte i dziesiąte wydanie Lindego, wzmiankuje tego nie pojmie i nie znajdzie odpowiedniego wyrazu na to wyrazu. Chyba znajdzie ksiądz hr. Zubieński; w tym sęk, czy on mówi lub pisze jeszcze po polsku.

× **Berlin, 15 marca.** Z Wiednia donoszą drogą telegraficzną, że wiadomość austriackiej General Correspondenz o przyjęciu przez Danię rozejmu polega na komunikacji księcia Gortczakowa do posła rosyjskiego w Wiedniu, że prezes ministerstwa duńskiego Monrad gotów do rozejmu, wszelako bez wydania zabranych okrętów.

Wojenne statki pruskie „Adler“, „Basilisk“ i „Blitz“ opuściwszy Cherbourg, dnia 15 marca w Nieuwedys w Hollandyi nabierały węgla, udając się do Bremerhaven. Marynarka duńska w końcu marca będzie całkiem gotowa.

Wiadomość rozszkana po gazetach niemieckich o złamaniu słowa honoru przez kilku zabranych w niewolę oficerów duńskich, okazała się zmyśloną, jak inaczej nie można się było spodziewać.

Roboty obelężnicze przeciw okopom Dybelskim postępują. W kołach, za których dobrą informacją bynajmniej nie ręczę, powiadają, iż dnia 22 marca, jako w urodziny królewskie, mają zdobyć te szanice.

Pokazuje się teraz, iż książę Augustenburgski, który jak wiadomo służył niedgdy w wojsku pruskim i dostąpił rangi majora, prosił jako o łaskę aby mu pozwolono w teraźniejszej kampanii brać udział w randze majora, ale mu odmówiono. Teraz pisma niektóre niemieckie niemają dosyć szyderstw urągając mu, ponieważ zawadza. Charakterystyczne w tym względzie są wiersze pisemka żartobliwego wychodzącego w Hamburgu pod napisem Pokrzywa. Kiedy umarł król duński, powiada Pokrzywa, kłęły Niemcy odważnie i silnie na Duńczyków, a każdy mąż niemiecki wołał: Héj naprzód, książę Fryderyku! Na to powiada chłop niemiecki: „Ale książę Fryderyk siedział spokojnie i palił fajkę.“ Cały lud niemiecki z tobą gotów dać krew i mienie za Szlezwickolzacę, porwij się do miecza, Cezarze, nie bój się Rubikonu! Już pod Misundą grzmia działa, a ty udajesz się do Paryża i przyjmujesz deputacyę? Już teraz za późno, mniejsza o to, nie chcemy już Szlezwickolzacę, ale całych Niemiec! Niech i tak będzie, powiada chłop niemiecki, teraz ja i sobie będę siedział spokojnie i fajeczkę sobie zapalę:

..... denn rook in Roh
Ook lick mien Hiep Toback datol

Obiegała w Hamburgu wiadomość o nagłej śmierci księcia Augustenburgskiego w Kilonii. Okazała się fałszywą.

Wyspa Fimbrya (Fehmarn, Cymbrya Mniejsza) zajęta przez wojska pruskie, które z Holzacyi na łodziach się przeprowadziły dnia 15 marca w sile 3 kompanii. Zabrawszy w niewolę 4 oficerów, 10 podoficerów, 98 szeregowych i trebacza oraz kilku majątków, zostawiono załogi 2 kompanie. Znalezione na brzegu armatki. Po stronie pruskiej 1 ranny ciężko, 2 lekko, kilku nieznacznie; po duńskiej poległ wachmistrz, a podoficer bardzo ciężko ranny.

Chełmno, 18 marca. Jak donosi Nadw., w Tylicach w powiecie toruńskim u p. Wybickiego w ciągu dwóch tygodni odbyto trzy rewizye, zwykle przez dwóch oficerów, dwóch zandarmów, z oddziałem piechoty i kawalerji. Przetrzęsano dom mieszkalny, zabudowania gospodarskie, szafy, komody, kufry, spędzano kobiety z łóżek, gdyż rewizye odbywały się w godzinach rannych, kiedy wszyscy jeszcze spali. Nic zakazanego nie znaleziono, wszakże komenda wojskowa uprowadziła ze sobą czterech fernali, którzy legitymowali się naprzędno, czem w gospodarstwie zrobiono znaczną przeszkodę. Także w miasteczku Gniewie 14 marca wieczorem załoga wojskowa otoczyła niespodzianie oberżę pana Bartkowskiego i przetrząsnęła cały dom, w którym 5 młodych rzemieślników wzięto i uwięziono, za co niewiadomo. Następnego dnia jeszcze ich uwięziono.

Bergen na Rugii, 17 marca. Dziś po południu między 2 1/2 a 4 godziną widziano z Rugardu bitwę morską. Flotylla duńska składała się z 5 większych parowców, z których tylko dwa brały udział w walce; pruska zaś z dwóch wojennych okrętów i kilku łodzi kanonierskich, które żywo dawały ognia. Korweta pruska posuwała się naprzęd. Około godziny 4 walka usunęła się wzrokowi patrzących poza granicę.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 16 marca. Czytamy w liście korespondenta tutejszego do Danz. Ztg. co następuje: „Aresztowania i deportacye nie ustają i żaden tydzień nie mija, w którymby kilkadziesiąt osób nie wywieziono w głąb Rosyi. Cytadela i inne więzienia polityczne przepelnione, a od kilku dni zamknięto w nich osoby, o których zapewne przy urządzaniu więzień nie pomyślano nawet. Wielu włościan bowiem, którzy się odważyli robić niekorzystne uwagi nad czytaniem im ukazami porwano za karę do cytadeli, i bezwzględnie będą mieli sposobność poznania kultury nad granicami Azji.“ Słowem przekonujemy się najdowodniej, że lud wiejski w rozmaitych stronach kraju „chłopskim rozumem“ dobrze potrafił ocenić (zobacz korespondencyę z Kalisza P. R. D.) w jakim celu Moskwa do niego się teraz przymila i dla tego nieufi jęj, a owa radość, o której piszą moskiewskie dzienniki jest czczym wymysłem.

Urządowy organ moskiewski ogłasza, iż dnia jutrzejszego rozstrzelają w rowie warszawskiej cytadeli szeregowca straży policyjnej Jana Miszczuka, który „okazał się winnym zdrady stanu“, ponieważ zamierzał się udać do szeregów powstańców i schwytyany został już przebrany w odzież cywilną przed dokonaniem swego zamiaru.

Domy w Krakowskim Przedmieściu, które ze względów strategicznych, jak twierdzi Moskwa, mają być zburzone

i w tym celu już od roku stoją pustkami, w tych dniach jak donoszą do Danz. Ztg. rozpocznie wojsko rozbierać.

— Korespondent tutejszy pisze dnia 10 marca między innymi do Wieku:

Od poniedziałku każdy numer Dziennika Powszechnego przynosi nam nowy ukaz w sprawie uwłaszczenia włościan, a w każdym widoczna chęć zniszczenia wszelkiej ufności jednej klasy ku drugiej. Od obrad i wyborów gminnych wyłączeni wykształceni członkowie gminy, a obrady te i wybory urzędników gminnych odbywać się będą jedynie w obecności rozsyłanych agentów moskiewskich, którzy gorliwie propagować między ludem będą dążność w ukazach tak widoczna. Sposób w jaki ma być przeprowadzone uwłaszczenie, ilość rozdać się mającego gruntu, osoby korzystające z prawa mające, wszystko to tak jest nieokreślone w ukazach, a „Komitet urządzający“, który ma szacować grunta wedle swego uznania, ma zostawione szerokie pole dla swęj samowolności, która i tak jest zwykle normą postępowania władz moskiewskich, jak to najbezstronniejsi obcy pisarze nawet, znający Rosyę, przyznali.

Codziennie przybywają tu kolejną gromady robotników, sprowadzanych przez Moskali do niszczenia lasów, którzy rozporządzenie swe o wyrąbaniu ich przeprowadzać muszą sami, bo któżby chciał własne niszczyć mienie. Milionowe straty jakie tym sposobem kraj ponosi, przy rzadko gdzie urządzonem gospodarstwie leśnem, tém dotkliwszą są stratą, ile że świeże zagajniki, młodociane krzewiny podobnie jak same lasy, są na wskazaną szerokość linii przerabowane.

Nowe opłaty meldunkowo-legitymacyjne o wiele przewyższają sumę, którą wam podałem. Panowie adjunkci mający załatwiać interesów zgłaszających się po te legitymacye, obchodzą się z nimi w sposób grubiański i pełny zdzierstwa, że codziennie słyszeć można mnóstwo tego rodzaju skarg na nadużycia. Obok tego liczne kary za nieobecność stróżów przy bramach, i za niezamknięcie bramy domu w dzień choć na chwilę, i za inne podobne „przestępstwa“ zubożają co dzień właścicieli domów.

W tym roku kończą się niektóre kontrakty trzyletnie najmów domów na pomieszczenie biur komisarzy policyi cyrkulacyjnych; obecnie, przy dwa razy powiększonym składzie ich i ilości policyantów, okazuje się potrzeba obszerniejszych zabudowań. Od jakiegoś czasu upatrują co najobszerniejsze domy; wszakże nikt nie chce dobrowolnie wynajmować na zniszczenie swych mieszkań, więc przymusowym sposobem mają być zajęte budowle na ten cel, między innymi np. obszerny gmach Dyzmańskich na Podwalu.

Z powodu święta galowego w d. 2 marca miały się odbyć nabożeństwa zwykłe, na które uczniowie iść nie chcieli. Wytoczyła się sprawa, 3 uczniów aresztowano, a skutkiem raportów wymienionych między jednym z rektorów a p. Dembowskim dyrektorem komisji oświecenia i Trepowem, obecnie prowadzi się śledztwo tej sprawy, głównie zwrócone przeciw nauczycielom. Dla pewnych powodów nie mogę wam jeszcze przesłać szczegółów i wykażać imion osób wchodzących do tej sprawy, zapewnić was jednak mogę, że dokładny jęj opis zaraz po ukończeniu śledztwa nadesłany mieć będziecie. Zabroniono uczniom starszym nad lat 14 oraz całej szkole głównej wyjeżdżać na nadchodzące święta Wielkiéjnocy. Nadto dla uczniów szkoły głównej przepisano nowe mundury, które ukazem przed dwoma laty wydanym, zupełnie w nięj zostały zniesione. Drobną to rzeczą, ale wykazującą, jaka ze strony rządu moskiewskiego sprzedajność ustaw; wydawane wczoraj ustawy znoszone są dzisiaj, a i wczoraj nie były szanowane. Przypomina to ustawę przed dwoma laty ogłoszoną, dotąd nie odwołaną, że wszelkie sądy w sprawach politycznych odbywać się będą publicznie i kara w każdym razie odsiadywana w kraju a nigdy na Sybirze, a policzymy ile to tysięcy ludzi wywieziono tam bez sądu.

Pisałem już poprzednio, że kilku dygnitarzy moskiewskich, którzy mieli dobra narodowe w Kongresówce darowano przez cara Mikołaja, chęć takowe sprzedać, choć to zabroniono. Otóż p. Płatonow, pomocnik ministra sekretarza stanu do spraw Królestwa, wyrobił sobie, iż na polecenie nadeszłe z Petersburga, skarb Królestwa wypłacił mu 1,200,000 złp. na dobra Biłgoraj w Lubelskiem; suma ta przewyższa o wiele rzeczywistą wartość dość słabych gruntów tego majątku szacowanego najwyżej 800,000 złp. Natomiast urzędnikom wywiezionym w głąb Moskwy, którym miano płacić na utrzymanie pół pensyi, nie dotąd nie dano; zgłaszającym się do miejscowych gubernatorów odpowiedziano, że później dostaną, a tymczasem żyć niektórzy nie mają z czego. Nie mówię już o smutnym losie żon ich i dzieci, o ngdy w jakiej zostają, żyjąc po większej części ze wsparcia prywatnego.

Wczorajszy dzień wysłano ztąd kolejną warsz.-wiedeńską dwa nadzwyczajne pociągi z wojskiem i wszelkimi przyborami; niewiadome jest jego przeznaczenie.

— Trzeci z kolei ukaz carski w kwestyi włościańskiej brzmi jak następuje:

W zamiarze ostatecznego urzędzenia włościan, ukazem Naszym w dniu dzisiejszym podpisanym zatwierdziłmy prawo nabycia przez nich na zupełną własność gruntów, które oni dotąd posiadali i oswobodziliśmy ich od wszelkich powinności na rzecz dziedziców.

Lecz dla zapewnienia też dziedzicom słusznego wynagrodzenia za grunta, przeszłe na własność włościan, uznaliśmy potrzebnem wskazać jednocześnie zasady, na jakich dziedzice,

według oszacowania zniesionych powinności włościńskich, wynagrodzeni być mają ze skarbu Królestwa osobnemi kredytowemi papierami rządowemi.

Od samych już przeto dziedziców zależeć będzie przyspieszenie wydania im rzeczonych wynagrodzenia i stanowcze ustalenie jego wysokości. Cel ten może być przez nich niewątpliwie osiągnięty, jeśli tylko korzystając z bolesnego doświadczenia przeszłości, skierują usiłowania swoje do uspokojenia umysłów i usmierzenia zaburzeń, przy których utrwalenie tak publicznego, jako też prywatnego kredytu, staje się niemożliwym. Rozsądne w tym względzie współdziałanie ich w widokach rządu, samym właścicielom ziemskim największe przyniesie korzyści, albowiem przysposobi podstawę do szybkiego rozwoju pomyślności materialnej kraju i przyspieszy zaogojenie tak okrutnie zadanych mu ran przez powstanie.

Uznawszy zatem potrzebę urzędzenia czasowej komisji likwidacyjnej, postanowiliśmy i stanowimy:

Art. 1. Dla operacji finansowych, w celu wynagrodzenia dziedziców w moc art. 3 ukazu o urządzeniu włościńskich z d. 19 lutego (2 marca) 1864 r. ustanawia się w Królestwie Polskiem czasowo, komisja likwidacyjna.

Art. 2. Komisja likwidacyjna składać się ma z prezesa i trzech członków.

Prezes komisji za najwyższym ukazem, na przedstawienie namiestnika w Królestwie, mianowanym zostanie.

Członków komisji likwidacyjnej mianuje urządzający komitet w Królestwie, na przedstawienie prezesa rzeczonych komisji. Tymże porządkiem wyznaczony zostanie jeden z trzech członków zastępcą prezesa na przypadek jego nieobecności.

Art. 3. Czynności komisji likwidacyjnej rozstrząsa i decyduje komitet komisji kolegialnie. Dla ważności decyzji obecność najmniej trzech członków na posiedzeniu komisji jest potrzebną. W razie równości zdań, głos prezesa rozstrzyga.

Art. 4. Przy komisji likwidacyjnej będzie kancelarya. Skład kancelaryi i porządek odbywania w niej czynności urządzający komitet przepisze, na przedstawienie prezesa komisji likwidacyjnej.

Art. 5. Na komisję likwidacyjną wkłada się przygotowanie i wydawanie komu należeć będzie listów likwidacyjnych niniejszym ukazem ustanowionych; jako też rozporządzenie wypłaty procentów i samego umorzenia rzeczonych listów, na zasadzie niżej wymienionych przepisów.

Art. 6. Wyższy nadzór nad czynnościami komisji likwidacyjnej, urządzającemu komitetowi poręczonym zostaje.

Art. 7. Na komisję umorzenia długu Królestwa Polskiego wkłada się: sprawdzanie rachunków, doglądanie obrotu wpływów do rozporządzenia komisji likwidacyjnej oddanych, nadzór nad przysposobieniem listów likwidacyjnych i kuponów, oraz nad zniszczeniem listów spłaconych. W szczególności zaś, na komisję umorzenia długu Królestwa wkłada się obowiązek ścisłego przestrzegania legalności emisji przez komisję likwidacyjną, listów likwidacyjnych.

Art. 8. Dwa razy na rok, w oznaczone przez urządzający komitet terminy, komisja likwidacyjna, na publicznem posiedzeniu, w obec komisji umorzenia długu krajowego i pod przewodnictwem dyrektora głównego skarbu, składać będzie sprawozdanie z czynności swoich, które drukiem do powszechnej wiadomości podane będzie. W tymże czasie spalone będą wyjęte z obiegu listy likwidacyjne i kupony.

Art. 9. W miarę zmniejszenia się czynności komisji likwidacyjnej w przedmiocie wydawania i umarzania listów likwidacyjnych, stosowna zmiana, w jej urządzeniu, za oddzielnymi rozporządzeniami ma być dopełnioną, a z czasem i sama komisja być może zwinęta, z włożeniem obowiązków jej na inną odpowiednią władzę.

I. O funduszach komisji likwidacyjnej.

Art. 10. Na potrzeby operacji likwidacyjnej, skarb Królestwa wnosić ma corocznie:

1) przez lat 42 corocznie sumę wyrównyującą, każdorocznie procentowi 5 p. od całej likwidowanej należności, na zasadzie art. 26, 31 i 33, jako wynagrodzenie dziedziców dóbr za zniesione powinności włościńskich (art. 14) ustanowioną; i

2) fundusze na zaprowadzenie, pomieszczenie i utrzymanie komisji likwidacyjnej; na sporządzenie listów likwidacyjnych i kuponów na inne niezbędne wydatki, w ilości, jaka na posiedzeniu urządzającego komitetu w połączeniu z radą administracyjną, ustanowioną zostanie.

Art. 11. Na pokrycie wydatków, przez skarb ponieść się mających, na wynagrodzenie dziedziców za zniesione powinności włościńskie, wskutek przejścia na własność włościńskich gruntów temi powinnościami obciążonych, oprócz podatku gruntowego z osad włościńskich, art. 2 ukazu z dnia 19 lutego (2 marca) 1864 r. o urządzeniu włościńskich ustanowionego, przeznaczają się:

1) podwyżka istniejących obecnie podatków stałych z wszelkich innych nieruchomości w Królestwie;

2) cały osiągnięty dochód propinacyjny na przestrzeni gruntów obecnie na własność przez włościńskich nabytych, aż po ostateczny termin spłacenia dziedzicom wszystkich wyklikdowanych należności. Prócz tego, na tenże cel, przedana być ma taka część należących do skarbu Królestwa Polskiego różnych nieruchomości, jako to: gruntów, lasów, zakładów i kopalni węgla kamiennego, jaka okaże się potrzebną. Urządzający komitet w Królestwie obowiązany jest przedstawić w jak najkrótszym czasie, do najwyższego zatwierdzenia, szczegółowe wnioski swoje tak w przedmiocie podwyższenia wspomnianych podatków stałych jako też względem porządku ściągania na skarb dochodu propinacyjnego na gruntach włościńskich i co do przedaży nieruchomości skarbowych; a po zatwierdzeniu takowych wniosków, natychmiast do ich wykonania przystąpi, za pośrednictwem dyrektora głównego skarbu, pod bezpośrednim swoim nadzorem.

Art. 12. Oprócz wymienionych w art. 11 źródeł dochodu, na zasilenie funduszu umorzenia listów likwidacyjnych (art.

53) i na nieprzewidziane potrzeby likwidacyjnej operacji przeznaczają się:

a) wszelkie kary egzekucyjne, z mocy art. 37 ukazu z d. 19 lutego (2 marca) 1864 r. o urządzeniu włościńskich wpływające;

b) należności za kupony listów likwidacyjnych z powodu przedawnienia, w moc art. 58 niniejszych przepisów przez komisją likwidacyjną niezapłacone;

c) procenta od sum wyżej wymienionych narosłe i wszelkie przypadkowe z operacji likwidacyjnej dochody.

Art. 13. Regularna wypłata procentów od listów likwidacyjnych, przez komisję likwidacyjną wypuszczonych, jak niemniej, każdoroczne nieustające umorzenie tych listów przynajmniej w ilości art. 53 tego ukazu wskazanej i ostateczne umorzenie wszystkich wypuszczonych listów likwidacyjnych w oznaczonym na to terminie, na wszystkich dochodach i na całym majątku Królestwa Polskiego zabezpieczone zostają.

II. Wysokość wynagrodzenia dziedziców i sposób jej ustanowienia.

Art. 14. Za powinności włościńskich art. 2 ukazu z d. 19 lutego (2 marca) 1864 r. o urządzeniu włościńskich zniesione, wskutek przejścia na własność włościńskich gruntów temi powinnościami obciążonych, dziedzice dóbr prywatnych, instytucyjnych i najmiłościwiej rozdanych (majoratskich), otrzymają od rządu wynagrodzenie listami likwidacyjnymi, według oszacowania zdjętych z włościńskich powinności, według zasad art. 16 do 32. Wyjątki od tej ogólnej zasady obejmuje art. 15.

Art. 15. Nie podlegają oszacowaniu niżej wymienione znoszące się bez wynagrodzenia dziedziców powinności włościńskie: 1) drobne daniny (kapłonów, gęsi, kur, jajek, grzybów, płótka itp.); 2) wszelkiego rodzaju darmochy, i przymusowe najmy chociażby nawet powinności tego rodzaju oparte były na kontraktach zawartych przed ogłoszeniem ukazu z d. 26 maja (7 czerwca) 1846 i chociażby termin tych kontraktów jeszcze nie upłynął; 3) opłaty znane pod nazwiskiem laudemium, i dodatkowego grosza dziedziców, o których w art. 26 ukazu z d. 19 lutego (2 marca) 1864 r. o urządzeniu włościńskich jest mowa.

Art. 16. Dla oszacowania ulegających wynagrodzeniu powinności wszystkie osady włościńskie na dwa rzędy się rozdzielają. Do 1 rzędu należą wszystkie takie osady z których odrabiano bez względu na jej wysokość tygodniową pańszczyznę, ilością dni oznaczoną, lub z których płacono ustanowioną w zamian za tygodniową pańszczyznę okup. Do 2 rzędu zaliczają się wszystkie inne osady, z których ani tygodniowej pańszczyzny ilością dni określonej nie odrabiano, ani żadnego w zamian tygodniowej pańszczyzny, niepłacono okupu.

Art. 17. W osadach 1 rzędu oszacowanie powinności na następujących odbędzie się zasadach:

a) jeśli z osady odrabiano samą tygodniową pańszczyznę, albo tygodniową pańszczyznę z dodatkowymi dniami roboczymi, ale bez żadnego czynszu lub osep; albo też tygodniową pańszczyznę z przydatkiem powinności w artykule 15 wyszczególnionych, to wszystkie dni robocze z osady odrabiane, zamieniają się na pieniądze w szacunku ustanowionym dla prawnego okupu i wyłożonym w osobnym aneksie pod lit. A. Otrzymana tym sposobem suma przyjmuje się za wartość przywiązanych do osady powinności;

b) jeśli z osady płacono w zamian za pańszczyznę tygodniową, czysty prawny okup bez dodatkowych dni roboczych, lub czynszu, lub osep, lub też, jeśli płacono prawny okup z dodatkiem powinności w art. 15 wymienionych, to cyfra okupu przyjmuje się za wartość przywiązanych do osady powinności;

c) jeśli oprócz tygodniowej pańszczyzny lub prawnego okupu za tygodniową pańszczyznę, jeszcze czynsz z osady płacono lub dawano osep, (żytem, jęczmieniem, owsem itp.) lub jeśli odbywano roboty na sztukę, to jest ilością dni nieokreślone, a tylko w niejednostajnych od woli dziedziców zawisłych terminach odrabiano, (jak np.: wyrabianie i zwiezenie pewnej ilości drzewa, wykoszenie pewnej przestrzeni łąk itp.), to dla ustanowienia wysokości wszystkich przywiązanych do osady powinności, do cyfry pewnego okupu za tygodniową pańszczyznę, dodaje się czynsz z osady spadający, oraz wartość osep i roboty na sztukę. Oszacowanie osep, według tabeli cen normalnych na zboże po powiatach i okręgach Królestwa w aneksie lit. B. wyszczególnionych nastąpi. Co się zaś tyczy oszacowania roboty na sztukę, to przedewszystkiem obliczyć należy, ile zwykle potrzebowano do niej dni sprężajnych i pieszych, a następnie zamienić tak otrzymane dni na pieniądze, według szacunku ustanowionego do prawnego okupu.

Art. 18. Z otrzymanego na zasadzie art. 17 oszacowania powinności z osad 1 rzędu, wytrąca się jedna trzecia część. Pozostałe dwie trzecie części stanowią powinność do wynagrodzenia, jeśli tylko dwie trzecie części nie przenoszą wyższego normalnego dochodu z morga, art. 21 ustanowionego.

Art. 19. Oszacowanie powinności z osad drugiego rzędu ma się odbywać następującym sposobem:

a) jeśli z osady płacono czysty czynsz bez wszelkich innych powinności, lub czynsz z dodatkiem powinności art. 15 objętych, to czynsz takowy przyjmuje się za wartość przywiązanych do osady powinności;

b) jeśli z osady dawany był osep bez wszelkich innych powinności lub z dodatkiem powinności art. 15 objętych, to wartość powinności ustanawia się zamianą osep na pieniądze na zasadzie art. 17;

c) jeśli z osady płacono czynsz i oprócz tego osep, lub jeśli odrabiano dodatkowe dni robocze, lub odbywano inne jakie roboty na sztukę, to celem obliczenia były wszystkich tych powinności, do cyfry czynszu dodawane będzie wartość osep dni roboczych i roboty na sztukę. W takim razie dni robocze oceniają się na pieniądze po cenach ustanowionych dla prawnego okupu, a osep i robota na sztukę na zasadach art. 17 wskazanych.

Art. 20. Z otrzymanej na zasadzie art. 19, wartości powinności z osad 2 rzędu, wytrąca się jedna piąta część. stałe cztery piąte części stanowią powinność do wynagrodzenia przypadająca jeśli tylko te cztery piąte nie przenoszą wyższego normalnego dochodu z morga, w następującej 21 ustanowionej.

Art. 21. Dla uniknięcia niestósowności wynagrodzenia na zasadzie art. 18 i 20 wyrachowanego, z tym dochodem dziedzic z gruntów w użytkowaniu włościńskich pozostających, otrzymać, przy ściśle ustanowieniu ich powinności, ilości i jakości gruntu, postanawia się, że powinności do grodzienia przypadająca z każdego morga nabytej przez włościńskich na własność ziemi w żadnym razie przewyższać nie powinna niżej wyszczególnionych najwyższych norm, wionych dla czterech działów, na które Królestwo Polskie podzielone zostaje, a mianowicie:

	z morga.
w dziale I	1 r. sr. 20 kop.
— II	1 — 10 —
— III	1 —
— IV	— 90 —

Wykaz w aneksie pod lit. B. załączony wyszczególni te okręgi i powiaty do każdego z czterech działów wyczone.

Art. 22. Urządzający komitet mocen będzie zmniejszyć postanowienie art. 21 normy, atoli nie więcej jak do 40 centów, w tych przypadkach, w którychby z powodu wyjątkowego położenia niektórych dóbr lub miejscowości zastosowanie pewnych norm nadzwyczajne w porównaniu z rzeczywistą wartością gruntu podwyższenie wynagrodzenia spowodować mogło. Urządzający komitet, po zebraniu potrzebnych miarze informacji na miejscu, wyda odpowiednie temu pisy.

Z teatru wojny. Jakkolwiek urzędowy organ moskiewski z tryumfem woła po raz setny, że „teraz upędzamy się resztkami band i jesteśmy pewni, że nie dziś to, jak nie wczoraj, położy koniec bandytyzmowi,“ jak od niej czasu zwykły oficjalnie nazywać powstanie; jakkolwiek każdym spotkaniu rozbija Moskwa ze szczerem, wedle mów swoich owe „resztki,“ resztki te znów się zbierają, stępują do świeżych zapasów, a Dzień Powszechny, który przynosi nam wieści o kilku potyczkach stających w rozmaitych stronach kraju, które najlepiej świadczą, „upędzanie się“ Moskali nie koniecznie jest tak zwykłe i tak pewne siebie, jak to usiłują oni wmówić w Europie. dzisiaj znowu oprócz obszernego raportu Zankisowa o walce stoczonej dnia 15 lutego pod wsią Lipą z „resztkami“ oddziału Żychlińskiego, dowodzonemu przez Pawła Gasowa, oprócz raportu tego, przynosi nam Dz. Powsz. wiadomość o czterech świeżych potyczkach zaszłych w ostatnich dniach lutego i pierwszych dniach marca w rozmaitych miejscach. Wczoraj doniesienie o trzech, a dzisiaj o dwóch świeżych utarczkach, zatem o 7 w dwóch tylko dniach urzędowego moskiewskiego dziennika, zaiste nie przemawiają poparcie twierdzenia Moskwy, tylokrotnie rozgłaszane o upadku polskiego powstania.

Powracając do pomienionych czterech potyczek, musimy się nasamprzód, iż w Lubelskim walczono 24, 27 i 29 lutego. I tak podpułkownik Jolszyn telegraficznie do Warszawy z Lublina, że wyruszywszy z Krasnego, „wyszukania“ oddziałów konnych Etnera, Zawadzkiego i Niedźwieckiego, które w liczbie około 100 ludzi miały gnać z Galicyi, uderzył na nie dnia 24 lutego w Majdanie, dalej w Zalesiu, a wreszcie d. 27. zm. w lesie Korbutów i w obudwu potyczkach zniósł zupełnie, wedle raportu polski, zdobywszy 11 sztućców, 4 pistolety, 12 pałasów, koni, sam naturalnie mając tylko 1 żołnierza śmiertelnie rannego. Trzecia potyczka zaszła w lesie Olechów, gdzie dnia 29 lutego miał zetrzeć się podporucznik z oddziałem polskim, który został rozbity, a jak Dzień Powszechny, miało ledz na polu bitwy 30 pałasów, między nimi zaś kobieta przebrana w ubiór meksykański i zdobyto kocioł i różne „papiery.“

W czwartej wreszcie potyczce miał oddział ruchliwy dowództwem majora Szeburyna rozbić dnia 28 lutego w wieckim niedaleko wsi Kurdwanowa konny Sokołowski, przyczem powstańcy mieli stracić „bardzo w zabitych i ranionych.“ O stratach moskiewskich w ostatnich potyczkach Dzień Powszechny zupełnie milcza.

Z Płockiego zamieszcza urzędowy organ moskiewski następujące ogłoszenie:

„W skutek otrzymanej wiadomości, że w Prusach leko Torunia zbiera się banda w zamiarze wtargnięcia wiatu lipnowskiego, wydano stósowne rozporządzenia na celu ochronienie granicy.“

Kalisz, 15 marca. Aby wam podać w obec urzędowego organu moskiewskiego prawdziwy obraz, na prowincyi odbywają owe uroczystości i nabożeństwa czynne sławione przez Dziennik Powszechny przy wywołaniu najnowszych ukazów carskich, przesyłam krótkie wywołanie, w jaki sposób ogłoszonym zostało włościńskim okolicy nadanie wolności pod naciskiem zwykłego barbarstwa. Dzień 11 marca tj. przeszły piątek, jako dzień ten naznaczony na odczytanie ukazów. Uderzono w bębny, madzony lud wiejski pchany bagnietami i pięścią policzkiem, chcąc niechcąc trwożnie obległ plac pomnika, gdzie na sionem rusztowaniu stojący oficer moskiewski odczytał grafy znane publiczności z treści, a więcęć jeszcze ich wywołujących je.

I lud nasz wiejski roztropnie pojmuje dążność ich wywołania; milczący i ponury szemrze, „że nie tak łatwo Moskale dzisiaj otumania tych, których tumania lat tyle.“

Lud pojmuje zatem prawdziwy cel moskiewskich upatruje w nich zdradę i dobrze wie, gdzie dla niego bratnie

...a lubo bierny dotąd w tych stronach, dojrzewa przemysł pracy i ofiary.

...o odczytaniu ukazie w tym samym porządku przemocy... lud do kościoła farnego, i tam ksiądz stojąc na... niedawno jeszcze przez Meskwę zwiędzonego ot... wórzyl powyższe rozporządzenie rządowe, poczem, ludowi... wołać „Niech żyje car!“ Kilka tylko na to dyktum... wnych głosów, obawiających się nahajek lub kulaków... „wiwat!“

...o skończonej ceremonii, oficerowie zmienili kilkana... bli na kopiejkę, przy dźwięku muzyki i dzikich okrzy... rzucali wychodzącemu z kościoła ludowi, który podno... zawała w tłumie „niech żyje Polska!“

...arg piątkowy nad zwyczaj wcześniej się zakończył, bo... ny lud ujeżdżał czempredziej do domów.

AUSTRYA.

Wiedeń, 10 marca. Śmierć króla Maksymiliana bawar... wywarła tutaj wielkie wrażenie. Król ten używał wiel... popularności w Związku, nietylko teraz, gdzie tak stano... sprawę księstw zaelbiańskich popierał, lecz przez cały... czasu swego panowania. Nazywano go zwykle naj... armiejszym monarchą niemieckim, a dwa jego oświadcze... zawsze pozostaną wyrte w pamięci ludu. Gdy w roku... objął koronę, wyrzekł te pamiętne słowa: „Dumny się... że jestem monarchą konstytucyjnym,“ a w dziesięć lat... usuwając na żądanie izby od steru rządu ministerstwo... rden, powiedział: „Pragnę żyć w zgodzie z moim naro... Śmierć jego wywołała w Bawarii głęboki i nieudany... Nawet pod względem politycznym wypadek ten nie... wany ważnym będzie. Król umarł właśnie, gdy układy... zne z arcyksięciem Albrechtem były bliskie ukończenia... wnym jest co dalej się stanie. Następca jego Ludwik II... piero lat 19, zachodzi więc pytanie, jakie wpływy prze... w polityce bawarskiej, czy uda się trzecie z kolei najpo... zsze państwo związkowe pozyskać dla polityki sprzymie... ch. Dziwny to zbieg okoliczności, że tak król Fryde... II, jak i król Maksymilian umarli na różę. Choroba ta... wstanie i rozwój kwestyi niemiecko-duńskiej przeważny... wywarła.

...gon króla Maksymiliana pogrążył dwór nasz w głęboki... ch, obydwaj domy, Habsburgów i Wittelsbachów, bar... sko były z sobą spokrewnione.
O skonfiskowanej przez władze hiszpańskie przed... tygodniami broni w Maladze na okręcie angielskim, do... dzienniki wiedeńskie, że obok dział, kilkuset karabinów... i odzieży, zabrano także 17 sztuk chorągwy trójkoloro... biało-czerwono-zielonych. Barwy te są włoskie, albo... węgierskie. Broń miała być dostawioną do Ankony, w... wioską przy Adryatyku. Policja hiszpańska uwię... kapitana i 21 ludzi z załogi okrętu, jako wiozącego kon... dę wojenną.

Wiedeń, 13 marca. Bresl. Ztg. pisze ztąd, że Monrad... gwałtownością napisał odmowną odpowiedź na propozi... asla względem konferencji, że tem już wyjaśnił mo... dia czego Palmerston po prostu zaparł się, izby odpo... od Danii w ogóle odebrał. W nocy swęj oświadcza... otwarcie, że Dania nadto dobrze wie, że po Anglii... jedynie spodziewać pięknych słów politowania, a za... czynów; że przynajmniej charakter pośrednika temu pań... tylko, które w razie nieudania się pośrednictwa gotowe... rzystąpić do czynu. Mimo tej bardzo szczerzej a prawdzi... prawy, Anglia nie zniechęcając się wcale przedłoży... penhadze propozycją rozejmu, którą między sobą u... ba mocarstwa wojujące i przesyła do Londynu. Pal... on robi to, choćby tylko dla tego, aby mieć powód do... zienia, że w skutek nowej propozycji obu mocarstw nie... jeszcze uważać odpowiedzi duńskiej za stanowczą i osta... Naturalna rzecz, że sam nie wierzy, aby Dania przy... owe propozycje. W Kopenhadze zdaje się nie Anglia, ... ncyja tasuje kartę.

...misy arcyksięcia Albrechta pisze tenże dziennik wro... i z Wiednia, iż śmierć królewska była powodem, iż... gniono żadnego rezultatu. Chodziło o najzupełniejszą... anę dotychczasowego systemu głosowania i o zmedyaty... nie kilku państw drobnych na rzecz Prus i królestw... okiej polityce zaś poddanie się bezwarunkowe Niemiec... mocarstwom, a w wspólnej akcji wojennej przyjęcie do... wa Prus lub Austrii wedle tego, gdzieby się ta akcja od... były warunkami, jakie arcyksiążę przedłożył podo... marlemu królowi bawarskiemu.

NIEMCY.

Frankfurt, 17 marca. Wiedeński telegram do Postztg... izały Dania przyjęła rozejm. Gabinet wiedeński wietylko... nia gotową jest do przyjęcia zasady „uti possidetis“ z za... nieniem ułożenia się co do zajętych lub obłożonych ambar... okrętów. Wszakże propozycje obu wielkich mocarstw... zostać przyjęte albo odrzucone tylko w całości.

W Hamburgu rozeszła się nieprawdziwa pogłoska, że... Augustemburski umarł w Kilonii, co się nie po... rza.

FRANCYA.

Paryż, 15 marca. Agencja Havas podała dziś tekst... a p. Drouyn de Lhuys z 27 lutego do agentów zagranic... francuskich w sprawie duńskiej. Okólnik ma już tylko... historyczną; tyczy się bowiem proponowanych przez... Anglię konferencji bez rozejmu, których Dania nie przy... w miejsce których dwory wiedeński i berliński zapropo... świeżo konferencje z rozejmem. P. minister przy... że oba mocarstwa mianowicie Austrija wciąż jeszcze... grawność Danii. Minister mniema, że gabinet duński posta... m za warunek konferencji, że także z drugiej strony zwią... niemiecki, który też wysłać ma pełnomocnika na konfe... różni się mocno w zdaniu od obu mocarstw niemieckich... nie uznaje traktatu londyńskiego i zajmuje się nawet

...sprawozdanie n jednego z swych wydziałów przeciwnem inte... gralności duńskiej. Co do Francji, nie potrzebowała ona do... tąd wypowiadać swego mniemania, ponieważ rząd angielski... zwróci się do państw neutralnych dopiero po uzyskaniu przy... zwolenia od stron wojujących. Francja gotową jest do wszel... kich usiłowań zmierzających na serwo do pokoju.

Najnowszą propozycją Austrii i Prus, które zezwala... na konferencje z rozejmem pod warunkiem, że albo Dania... ustąpi z Alseny i dybelskich szanów, albo sprzymierzeni... zostaną w Jutlandji, akceptowała Anglia. Czy Dania zgodzi... się teraz na konferencje? Stronictwo niemieckie wprawia... w Duńczyków, że własny ich interes nakazuje im przyjęcie... konferencji, gdyż inaczej Anglia ich opuści. Oczywiście, że... Duńczycy nie będą kierowali się wedle tego, co Niemcy uwa... żają za zgodne z ich interesem. Tu w Paryżu panuje przekon... nanie, że Dania zyskać tylko może utrzymując walkę, dopóki... sił starczy. Historia niejednokrotnie dowodzi, że zyskali ci, ... co wytrwali i nie stracili nadziei. Austrija i Prusy nie byłyby... proponowały konferencje, gdyby nie uważały w tem swego... interesu. Wprawdzie twierdzą niektórzy, że Prusy niechętnie... tylko zgodziły się na to, aby zaproponować konferencje z ro... zejmem, że uległy jedynie Austrii, która inaczej nie chciała ze... zwolnić na wkroczenie do Jutlandji. Królowa angielska zado... wolniona bardzo z najnowszego kroku mocarstw niemieckich, ... a gabinet angielski z wyteżeniem pracuje nad przełamaniem... „uporu“ duńskiego. Pays powiada, że „Francja z zajęciem... przypatruje się wytrwałemu usiłowaniu gabinetu angielskiego, ... aby zebrać konferencje. Zyczymy, aby skutek był pomyślny, ... ale obawiamy się mocno, iż taktyka ta doprowadzi tylko do... tego rezultatu, że egzystencja ministeryalna przedłuży się do... następnej sesji.“

Paryż zajmuje się daleko więcej niż kwestyą duńską wy... borami uzupełniającymi, które za kilka dni nastąpią. Rząd... zachowuje się neutralnie; w skutek tego roztopił się lep opo... zycyjnego stronictwa, które rozpadło się na najróżnorodniej... sze falky. Pressa protegująca p. Laboulaye, pokojowca, ... nie może strawić ani pana Carnot, ani p. Garnier-Pagès. Na... tion odzywa się podobnie. Sięcle zamiast p. Garnier-Pagès, ... chciałby raczej p. Bancel, który w skutek niezachowania for... malności nie dostawczy się na listę kandydatów, zaniósł skargę... przeciwko prefektowi Sekwany; jutro ta sprawa się rozstrzy... gnie. Opinię przeciwstawia panu Bancel panu Bac. Słowem wie... za Babel z kandydaturami, a ciekawość publiczności... wielka, kto wypłynie na wierzch.

Rozeszła się pogłoska, że w Tuileryach aresztowano trzech... służących, którzy przyspasabiali zamach na życie cesarza.

Jeden z domów handlowych ogłasza, że sprowadza praw... dziwą, czystą wodę z Jordanu do chrztu dzieci osób znakomitych. ... Przedsiębiorca liczy głównie na odyt zagraniczny, w czem się... nie omyli.

Paryż, 16 marca. Czytamy w Monitorze: Od kilku... dni zwoływano w Paryżu zebrania publiczne w dzielnicach... uboższych pod pozorem propagandy wyborczej. Na zebraniach... tych rozpoczęto gwałtownie rząd, w skutek czego rozproszono... je i rozpoczęto śledztwo. Żadno zebranie publiczne odbyć się... nie może bez upoważnienia rządu, który postara się, aby prze... strzegano prawa.

ANGLIA.

Londyn, 17 marca. Na dzisiejszym posiedzeniu izby... niższej oświadczył lord Palmerston: Jak wiadomo, rząd otrzy... mał przyzwolenie Austrii i Prus na konferencje i oczekuje... urzędowej odpowiedzi Danii; mamy słuszne powody do mnie... mania, że Dania zgodzi się na konferencje.

DANIA.

Kopenhaga, 17 marca. Wyższych urzędników i burmi... strzów jutkich sprowadzono do obozów armii sprzymierzonej, ... a to w sprawie przymusowej rekwizycji. Jedenastu zaś z jut... skich urzędników powieziono do Flensborga, skąd mają ich... transportować do jednej z twierdz pruskich.

Ostatnie wiadomości.

Stralsund, 18 marca. Strals. Ztg. pisze o czwartkowej... bitwie morskiej, że Prusacy cofnęli się, skoro 7 okrętów... duńskich wzięło udział w walce. Łodzie kanonierskie umkły... szczęśliwie przed silną pogonią do Ruden, obie kotwety do... Swinemünde. „Nympha“ ma dwóch, „Arkona“ trzech zabi... tych, w ogóle jest 9 rannych, a porucznik Berger ciężko ranny. ... W marynarce pruskiej panuje wielki entuzjazm. Dziś flota... duńska udała się do Mön.

Z teatru wojny donosi Chwila co następuje: Nie... ma dotąd dokładnych wiadomości o wypadkach wojennych... ostatnich dni w województwach Krakowskim i Sandomirskim. ... Chodzi więc tu o krwawy boj stoczony przez Bośaka, to... o przejściu jego wraz z głównym oddziałem do województwa... Lubelskiego. Pewniejsza wiadomość mówi o potyczce stocz... nej przed kilku dniami przez Rębaję w okolicy Opatowa, dnia... jej jednak oznaczyć nie możemy.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Poznań, 18 marca. Dnia 14 bm. wieczorem przyprowadzono pod... eskortą wojskową do tutejszej dyrekcji policji, młodego człowieka... cudzoziemca, którego wedle Pos. Ztg. podejrzewają o zamiar współ... udziału w tworzeniu kup zbrojnych.

Tegoroczny popis publiczny w szkole realnej odbędzie się... w poniedziałek dnia 21 bm. mianowicie przedpołudniem włącznie do... tercyi niemieckiej, po południu zaś tercyi polskiej, i klas najwyż... szych. W środę dnia 23 bm. odczytane będą promocyje i rozdzielone... zaświadczenia uczniom. Nowy rok szkolny rozpocznie się dnia 7... kwietnia.

z Pleszewskiego, 12 marca. Ostatnich dni ubiegłego tygodnia... rewidowały władze wojskowe prawie wszystkie znaczniejsze dwory... nocno-nadgraniczne w powiecie Odalanowskim; między innymi uległy... temu rozporządzeniu dwory: Sliwniki, Mączniki, Węgrzy i t. d. gdzie... jednak bezskutecznie tak wiele pracy sobie zadawano. Rewizje po... dobne są po większej części bezzasadnymi denuncjacjami wywołane, ... bo wielu negodźców, znajduje tutaj najkrótszy i niechybny środek... pomszczenia swej domniemanej krzywdy. Dowodem tego była między... innymi wczorajsza rewizja w Zakwicach. Pan Truchliński dowie... działy się przed kilku dniami o przeniewierzeniu się swego owczarza

Augusta Katuznego, pochwylił go na gorącym uczynku i wydał wia... dzy policyjnej. Owczarz mszcząc się donosi landratowi o jakichś kapi... szonach i o zachowanej broni przez P. Truchlińskiego, w skutek tego... zjechał pluton dragonów z oficerem z Gołuchowa, i z żandarmem... z Sobótki, obstawiając w koło dwór i całe zabudowania dominalne, ... nie wypuszczając nikogo z podwórza, rozpoczęli bardzo ściśle rewizy... po wszystkich zabudowaniach gospodarskich i w dworze. Męcząc się... pięć godzin, przetrząsając bardzo pilnie wszelkie sprzęty, przewrac... ając zboże w stodołach i sypichach, paszę po owczarniach i oborach, ... wierząc mury pałaszami w sklepach, żgając i grzebiąc w ziemi pod... kłodami z kapustą, nie nareszcie nieznaleziono. Stojący wóz z żytem... który miał na młyn odchodzić zatrzymano, poskładawszy miechy na... ziemię, każdy z osobna zrewidowano, i dopiero po zrewidowaniu po... zwelono odjechać, a rzeczony owczarz był ciągle przytomnym rewizji... i wskazywał miejsca, gdzie mają rewidować. Oddać należy słusność... p. oficerowi, że się znalazła grzeźnością z domownikami obcho... dził, bo pozwolił nawet wyjechać do Sobótki po akuszerkę, zrewido... wawszy przed bryczkę dla p. Truchlińskiego, która jako bliska ro... związania, w cierpieniach nadchodzącej chwili czekała, co jednak... bynajmniej nieprzeszkadzało p. oficerowi i żandarmowi, aby ściśle... przetrząsać szafy, komody w sypialni stojące, w przyległym pokoju. ... Nawet dziecięsielóżka przetrząsano, a nawet dzidewek w kuchni i sypial... ków nie opuszczono. Po bezskutecznej rewizji, spisał oficer z den... nuncyanta protokół, a p. Truchliński w kilka minut po odjeździe... tych niezwykłych gości powiększyła grono rodzinne o jedną córeczkę. ... Na samym odjeździe wskazał owczarz rewizorom szkolkę miejscową, ... gdzie także nic nie znaleziono, a dzieci wystraszone.

m. Śrem 12 marca. We wtorek dnia 1 b. m. około godziny dzie... wiatej z rana przyjechał do Śremu z Berlina p. Leon Smitkowski... w towarzystwie urzędnika policyjnego. P. Smitkowski wniosł bowiem... do sędziego śledczego w Berlinie, ażeby w interesie administracji wła... snego majątku mógł być przeniesiony z berlińskiej Hansasoytcei do tu... tejszego sądownego więzienia, i ażeby mógł w tutejszym więzieniu sie... dzieć przez dalszy ciąg śledztwa. W tym celu wolno mu się też w... dywać codziennie ze swymi urzędnikami gospodarczymi i najbliższymi... krewnymi w obecności inspektora więzienia. Inni znajomi i przyja... ciele, chcący się widzieć z uwięzionym, winni wprzód uzyskać pozwo... lenie od samego dyrektora sądu.

Tutejszy sąd śremski, administrujący zasekwestrowaną majątność... Kórnicką, zażądał od ustanowionego administratora p. Grassmanna, ... ażeby wiadomości o sprawach niemieckim językiem, nie ważył się składać... miesięcznych sprawozdań gospodarczych w polskim, jeno w niemiec... kim języku pod zagrożeniem kary pieniężnej. Ponieważ, jak wiadomo, ... wszyscy urzędnicy gospodarczy, w dobrach Kórnickich umieszczeni, są... Polakami i oczywiście dotąd gospodarcze raporty zawsze tylko w pol... skim języku plenipotentowi hr. Działyńskiego składali, przeto uważani... przez administrującego sąd jako bezpośrednio pod władzą tegoż usta... jącego, nie chcą się narazić na możliwe i prawdopodobne niebezpiec... zczeństwo postradania posad zajmowanych, zmuszeni są składać wszel... kie raporty gospodarcze w języku niemieckim. Składającemu raportu... gospodarce w obu językach krajowych administratorowi odpowie... dziano bez ogródki, ażeby tego nadal nieczynił, bo ich sąd przyjmow...ać nie będzie a administratora w karę weźmie.

Osobliwa tu po mieście obiega wiadomość, której milczeniem po... kryć nie możemy. Otóż przed kilku tygodniami stał w niemieckiej... gazecie poznańskiej anons „Kger,“ ażeby X. Y. Z. w wiadomej spr... awie zechciał się zgłosić do Śremu do pełniącego obowiązki sędziego... śledczego w sprawach politycznych celem przesłuchania i spisania... z nim protokołu. Jakoż rzeczywiście w tym samym czasie otrzymał... p. o. sędziego śledczego w Śremie, wraz z nadesłaniem odpisu bez... mienniej denuncyacji uwiadomienie i rozkaz z Berlina, ażeby owego... denuncyanta X. Y. Z., skoro się stawi, przesłuchać i protokół z nim... spisać. Denuncyanta ta zawierając ma bajeczne rzeczy o niektórych... obywatelach w powiecie zamieszkałych. Wszelakoż dotąd ów bez... mienny denuncyant X. Y. Z. do sędziego śledczego nie przybył i ten... protokół z nim nie spisał.

Dziś około godziny czwartej popołudniu utopił się w stawku tuż... przed miastem przy pierwszym moście po prawej stronie zwirowi ze... Śremu do Poznania prowadzącej, młody parobek od koni z Niesła... bina. Jadącemu bryczką z miasta z panym swym do Niesłabina... zrzucił dość silny wiatr okragły kapeluszą na moście we wodę. Wo... źnica ów zeszedłszy z bryczki po kapeluszą, który pędzony wiatrem, ... płynął po wodzie ku przeciwległemu brzegowi stawka niewielkiego, ... ale bardzo głębokiego, gdzie z łatwością mógł być z wody wydobyty, ... z zrzuciwszy ze siebie sukmanę, niezważając na zimne i ostre powie... trze, wskoczył w pław we wodę za kapeluszem. Upiłynawszy we wo... dzie kilka kroków nagle się zanurzył, i mimo, że stojący nad brzegiem... stawku żołnierze topiaczemu się drąg podawali, utonął. Ciało topielca... mimo natychmiastowego poszukiwania trwającego do wieczora dnia... tego wynaleść nie było można.

* Z pod Kruszwicy, 15 marca. Dnia 12 marca od godziny 8 rano... do 4 po południu we wsi Rzeczyca i Karsk odbywał się rewizy... u p. Moszczeńskiego kapitan Laurin, z 2 oficerami z których jeden... był p. Bourhard i żandarmem, wraz z 50 żołnierzami i 4 utanami, ... poszukując broni i amunicji. Dwór rewidowano jak najskrupulatniej; ... prawie we wszystkich pokojach poedyrano posadzki; przetrzą... śnięto każdą szafę, komodę i skrzynki służących; z łóżek powyrzu... ciano posiedzi. Wszystkie listy i książki kapitan Laurin wraz z p. ... Bourhardem otwierali i czytali, a jeżeli w którym wierszu podpadł... im przed oczy wyraz: Polska, Francja, Anglia, Warszawa i t. p. uwa... żali to za rzecz podejrzaną; kapitan zaś wszystko odkładał na stronę, ... tak, że przeszło 30 listów i kilka książek odesłał p. landratowi do... przetłomaczenia. Przejrzeli jak najdokładniej wszystkie budynki; ... w stodołach powyrzucali słomę skopawszy grunt szpadłami; w spi... chru zaś podrywali podłogi; nieomal całą wien miałia tych... gości. Zabrano tylko 3/4 funta prochu, kilkadziesiąt ładunków rewol... werowych i róg do prochu; które to przedmioty zdaje się iż wolno... mieć temu, któremu służy prawo używania broni

Przybyli do Poznania.

Dnia 18 marca.

BAZAR. Wł. dóbr hr. Żółtowski z Jarogniewic, Rekowski z Koszut, ... Koszuti z Wargowa, Bukowiecka z Mszyczyn, hr. Mieżyński z Ko... towa, Radoński z Krześlic, hr. Międzyński z Chobienic, Kierski z Pod... stolic, Żychliński z Skotnik, Mittelstädt z Silec, Szóldrzyński... z Siernik.
HOTEL FRANCUSKI. Kupiec Bleichberg z Berlina, Hammermann... z Düsseldorfu, Lachmann z Brzegu, wł. dóbr Waliński z Rostwo... rowa, rzadca Opitz z Zowencina, Mangerowicz z Szczecina.
HOTEL PARYSKI. Kupiec Mendel, Stebe, obywatel Bukowiecki... z Środy Wulkowski z Głina, Gosławski z Jaworowa, Daszkiewicz... z Wrocławia, Paprzycki z Wrześni, Clausen, Simon z Leszna, ... Leusner z Babina, Długolecki z Czarnieje w, Prądzyński z Staw, ... dzierzawca Jłowicki z Barda, Prądzyński z Mącznik.
HOTEL RZYMSKI. Kupcy Pertz z Darmstadu, Kettner z Szczecina, ... Peteri z Pniew kapitalista Riemann z Wrocławia, inspektor Boraitz... z Berlina.

MILUSA HOTEL DREZDEŃSKI. Kupcy Boone z Bremy, Poznański... z Berlina, rzecznik Brier z Kościana, wł. dóbr Martini z Lu... kowa, pani Stoc z Tarnowa, dzierzawca Funck z Rokitycy, Hein... tze z Strumian.

Wiadomości handlowe.

Stowarzyszenie kupieckie w Poznaniu.

Dnia 18 marca.

Żyto: wyżej, wyp. 50 wepli, na marz. 28³/₄, marz. kw. 28³/₄, ... 3/4, na odstawę wiosenną 29, kw. maj 29¹/₄, maj-czerw 29¹/₄, ... czerw-lip 31¹/₄, tal. p. Około: tzyma się, wyp. 3,000 kw, ... na marz. 12¹/₂, kw. 13, maj 13¹/₂, czerw. 13²/₂, lip. 14, sierp. ... 14¹/₂, tal. p.

Berlin, 17 marca. Pszenica: 100 fnt. w miejscu: 44-56.

